

İnsan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınnan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki İnsan hakları merkezi

Basilêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınnan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onların birtakım hem ayırılmaz hakların tannması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnää usuluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın özünü, hem ani ölä bir dünnää kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lââzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lââzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karılarn birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin sayılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılması bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu İnsan Hakların Cümlä Deklaraıyasını ölä bir problema gibi, angısını lââzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraıyayı savaşınnar aydınnatmaklan hem üüretmäklän yardım etmäa bu hakların hem serbestliklerin sayılanmasına naşional hem halklararası progresiv işlärän onların tanıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

İnsannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lâazım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lââzım olsun hepsi bu Deklaraıyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayrıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lââzım yapılsın hiçbir ayrıntı devletin ya insanın yaşadıı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lââzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbirürlü kabiledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lââzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayrıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraıyayı bozan diskriminaıyadan hem bölä diskriminaıya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanın hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituıya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermäk için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, istemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmediysä.

Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naşional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıтта, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılsın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun evinä, onun Yazışma saklıluna yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

Herbir insanın var hakı serbest er diiştirmäa hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmäa memleketinä.

Yazı 14

Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılrsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerine hem prinıptilerine karşı gidän işlär için.

Yazı 15

Herbir insanın var vatandaşlık hakı.

Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakl kendi vatandaşlını diiştirmää.

Yazı 16

1.Yaşlarını dolduran adammnarın hem karıların var hakı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayrılarkan.

Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllunnan.

Aylä— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

Herbir insanın var hakı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasının birliktä.

Kimseyin elindän zakonsuz mal diil lääzım alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakı; bu haka girer serbestlik diiştirmää kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekl başkasının birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakı serbestli fikirlerinä hem onların serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

Herbir insanın var hakı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsın nesoy-sa kuruluş (asotiatieyä).

Yazı 21

Herbir insanın var hakı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılunnan.

Herbir insanın var birtakım hakı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.

Halkın isteyişi lääzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lääzım yapılsınнар universal hem birtakım seçim hakınнан, saklı kiyat atmakları yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarları.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakı var sotial yardımına hem onun saygılın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lääzım olan ekonomika, soşial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımınarı hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

Herbir insanın var hakı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.

Herbir insanın var hakı hiçbir ayrıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.

Herbir çalışan insanın var hakı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lääzım olduynan, eklener başka sotial yardımınarı.

Herbir insanın var hakı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izininä (otpuskaya).

Yazı 25

Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lääzım olan soşial izmetleri, angısı lääzım olêr korumaa saalını hem varlını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yarımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtärlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsı uşaklar, duvan evlilikä ya evlilik dışında, lääzım kabletsinnär birtakım sotial yardımı.

Yazı 26

Herbir insanın var üürenmäk hakı. En az başlantı hem genel üürenmäk lääzım olsonнар ödeksiz. Başlantı üürenmäk lääzım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol lääzım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmäk tä lääzım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.

Üürenmäk lääzım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmäk lääzım yardım etsin karşılıklı annaşmak, sabırluk hem dostluk olson hepsi milletlä, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmäk forması ayırmaa.

Yazı 27

Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatları, pay almaa bilim ilerlemesindä hem faydalanmaa onun hayırlarınнан.

Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soşial hem halklararası düzenä, angısında bütün haklar hem serbestliklä, sıralanan bu Deklaraşiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştireärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlä gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak bolluuna uygun olması için.

Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbirürlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlä Kurulun neetlerinä hem prinşiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraşiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilerä veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraşiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.